

de ærede foregaaende Talere har sagt, ingen anden, der kan hjælpe os. Og selv om man er ked af dette Hærvæsen, saa maa man alligevel bevare det, saa det ikke gaar, som det gik os nede i Sønderjylland i 1864, da vort Forsvar ikke strakte til og Politikerne heller ikke strakte til. Da gik det saadan, at vi kom under Tyskland, og dér kom vi til at stifte Bekendtskab med et Militærvæsen af en ganske anden Karakter end de Antydninger af Militærvæsen, som vi har herhjemme i Danmark. Og ikke alene blev vi den Gang kastet ind under en fremragende Militærstats Herredomme, men vi kom ogsaa, sammen med denne Stats øvrige Indbyggere, til at deltage i en Verdenskrig af en Grusomhed, som man aldrig har kendt før. Saadant noget skal man ikke letsindigt være med til at kaste sig ud i, og derfor gør man efter min Mening klogest i at bevare det Forsvar, man har, og gøre for at bevare sit Lands Selvstændighed alt, hvad man kan. Vi kommer ikke billigere fra Militærvæsenet, hvis vi falder i Hænderne paa en Magt, som muligvis vilde tage sig af os.

Ja, Krig er noget slemt noget, det er rigtigt, og Militærvæsen skulde jo ikke gøres behov. Det er henimod halvandet Hundrede Aar, siden Biskop Balle konstaterede, at Menneskene ikke er saa gode, som de burde være. Jeg er tilbøjelig til at tro, at efter halvandet Hundrede Aars Forløb er de ikke blevet saa forfærdelig meget bedre end den Gang, og saa længe vi ikke er blevet saa gode, som vi burde være, er jeg tilbøjelig til at tro, at vi heller ikke kan undvære et Forsvar. Jeg er ogsaa tilbøjelig til at tro, at vi ikke kan undvære Politik og Dommere. Naar vi en Gang bliver saa gode, som vi skulde være, saa vi kan undvære baade Dommere, Politik, Militær og det hele, skal jeg være den allerførste til at foreslaa deres Afskaffelse, men saa længe det ikke er Tilfældet, maa vi have noget. Jeg mener ogsaa, at saa længe Folkeforbundet bestaar, maa vi alle sammen arbejde for, at det faar den størst mulige Betydning for Bevarelse af Freden, og jeg mener, at netop vi nordiske Folk, som er af en vis Koldsindighed og Ligevægt, vil kunne have nogen Betydning indenfor Forbundet. Men hvordan skulde vi optræde med nogen som helst Anseelse, naar vi forud ryster al Forpligtelse af os? Bliver der krigerske Forviklinger af nogen Art, vil vi ikke gøre noget, saa kan de tage os, som vil — jeg tror ikke, andre kommer og gør noget for os. Paa den Maade fremmer vi ikke Fredens Sag.

Det er saa bekosteligt, siger man;

disse forfærdelig mange Millioner kunde anvendes paa mange udmærkede Maader, der er saa megen social Nød i vor Tid — det har der for Resten altid været. Ja, den Tale har vi hørt i saa mange Aar. Nu er det imidlertid saadan, at den sociale Nød i hvert Tilfælde ikke mere kan afvendes ved det, vi udgiver til vort Hærvæsen. Alene Aldersrenten koster meget mere end vort Hærvæsen, stærkt henimod det dobbelte. Jeg tror derfor ikke rigtigt paa de mange Forslag, der er fremkommet fra forskellige Side om det meget udmærkede, der kunde komme ud af de Penge, hvis de ikke skulde gives ud til Hærvæsen. Man har alt for mange Anvendelser af disse Penge, det ene snubler over det andet. Vi kan godt lade være at tænke paa, at de Millioner skulde hjælpe os udover de sociale Vanskeligheder, vi kan have at trækkes med.

Jeg har omtalt vort Forhold til Folkeforbundet. Jeg vil tale om vore indre Forhold. Vi har i den sidste Tid haft forskellige Dannelser i vort Land, som mange ikke har syntes om. Vi har Forbund til Bevarelse af Freden, vi har haft et Bondeværn, og vi har et Nationalkorps, og fra mange Sider ses med megen Skepsis paa disse Foreningsdannelser. Jeg for mit Vedkommende finder det meget naturligt, at saadanne Dannelser optræder i en Tid, hvor der gøres saa mange Forsøg paa at nedsætte det Forsvar, der fra offentlig Side bliver opbygget. I gamle Dage, da man ikke havde saa meget med Dyr læger og Doktorer som i vor Tid, gik det alligevel; man sagde paa Landet: Naturen hjælper sig selv; det gjorde den ogsaa, og det gik jo saa ogsaa paa den Maade. Men naar Forsvaret i et Land, som absolut er en Statsopgave, ikke bliver passet rigtigt, saa Befolkningen ikke har tilstrækkelig Tillid til, at det er godt nok, faar vi saadanne Forbund til Bevarelse af Freden, saa faar vi Bondeværn, saa faar vi Nationalkorps. Vil man undgaa at faa mange af den Slags Dannelser, gør man klogest i at hjælpe med til at bevare et godt Forsvar, som hele Nationen har Tillid til. Foruden den Slags Dannelser er der ogsaa i vor Tid andre Forhold, overfor hvilke Forsvaret har en Opgave. Vi har jo set, hvordan man rundt om i Landene i den Uro, der er blevet efter den store Krig, ved Lejligheder har væltet Regeringer, omstyrtet de gamle Samfund o. s. v. Her i vort rolige, fornuftige Folk tror jeg ikke sligt saa let vil forekomme, men man ved jo ikke, hvad der kan ske; vi ved i hvert Fald fra Privatlivet, at naar der ikke er